

CESTA K TRANSPARENTNÍMU A SPRAVEDLIVÉMU ODMĚŇOVÁNÍ A PRACOVNÍM PODMÍNKÁM V ODVĚTVÍ DOPRAVY

<https://transfair-project.eu/>

PROJEKT TRANFAIR

Spravedlivá odměna, důstojné pracovní podmínky a jejich prosazování v přeshraniční silniční dopravě patří mezi hlavní priority evropských debat o rovných právech pracovníků na cestách v Evropě. Evropský výzkumný projekt TransFair se zaměřuje na ekonomické aspekty silniční dopravy v Evropě, pracovní podmínky řidičů a správné odměňování v přeshraničním prostředí. Spolupráce zúčastněných stran bylo dosaženo prostřednictvím řady seminářů a akcí mezi dopravními odborovými svazy a inspektoráty práce z různých evropských zemí. Pro zlepšení informovanosti řidičů v evropské silniční dopravě byly vytvořeny vícejazyčné letáky. V tomto newsletteru jsou shrnuty klíčové poznatky a výsledky projektu.

DLOUHÉ DOPRAVNÍ ŘETĚZCE V EVROPSKÉ SILNIČNÍ DOPRAVĚ

V posledních dvou desetiletích se **přeshraniční silniční doprava masivně přesunula ze západní do východní Evropy**. S ohledem na provázanost dopravních společností a mocenské vztahy výzkum TransFair ukazuje, že zahraniční dceřinou společností v členských státech EU-13 **zakládají spíše společnosti z EU-15** a také společnosti s vyšším obrátem než naopak. Ačkoli mnoho řidičů skutečně pracuje pro společnosti usazené ve východní Evropě, jejich zakázky obvykle pocházejí od západoevropských logistických společností, které si objednal klient jejich firmy. V důsledku toho **vzniká dlouhý dopravní řetězec**, který se opírá o společnosti a pracovníky z EU a třetích zemí, kteří mají v řetězci různé (mocenské) postavení. Speditéři a klienti vyvíjejí na dopravce vysoký tlak na náklady a výkonnost a přímé důsledky porušování pracovních předpisů – únava řidičů, příliš málo odpočinku a příliš dlouhá doba řízení a nesprávné odměňování – nese poslední článek řetězce, tedy řidiči.

NEDOSTATEK ŘIDIČŮ SE ŘEŠÍ NÁBOREM ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Nedostatek řidičů v silniční nákladní dopravě je hlavním problémem odvětví. Faktem je, že pracovní podmínky v dálkové dopravě po celé Evropě jsou (všeobecně známé jako) špatné a odměna často nekompenzuje náročnou práci na silnici za volantem. Pracovní podmínky se však v důsledku nedostatku řidičů výrazně nezlepšily. Nedostatek pracovní síly je naopak řešen **nabídkou pracovní síly ze zemí s nízkými příjmy mimo Evropskou unii**. Ukrajinské, ruské nebo kyrgyzské řidiče najímají **polské, české nebo slovenské** dopravní společnosti, zatímco srbští, bosensští nebo albánští řidiči pracují pro **slovenské** nebo bulharské společnosti, které poskytují dopravní služby po celé Evropě. Řidiči ze třetích zemí jsou často v ještě zranitelnější situaci než místní řidiči, protože nejsou dobře informováni o právech a nárocích a mohou mít nejistý pobytový status. Vysoká poptávka po státních příslušnících třetích zemí posiluje **roli pracovních agentur**.

SPRÁVNÉ ODMĚŇOVÁNÍ – KLÍČOVÝ PROBLÉM V SILNIČNÍ DOPRAVĚ

V červenci 2020, po dlouhých debatách o „balíčku mobility“, již vstoupily nebo brzy vstoupí v platnost nejnovější změny evropské legislativy týkající se pracovních a sociálních podmínek a spravedlivé hospodářské soutěže v evropské silniční nákladní dopravě. Pravidla týkající se odměňování mezinárodních řidičů však zůstávají komplikovaná. Závisí na evropských právních předpisech, vnitrostátních předpisech o odměňování řidičů a neustále se mění v důsledku nabytí účinnosti evropské jurisdikce. Z průzkumu TransFair jsme se dozvěděli, že struktura odměn ve vysílajících zemích řidičů je poměrně podobná. Většinou se skládá z poměrně nízké minimální mzdy, ke které se připočítávají diety, odměny za ujeté kilometry a bonusy. Řidiči na mezinárodních služebních cestách často nedostávají správně zapláceno. Nesrovnalosti sahají od nedostačujícího odměňování přes nedodržování pravidel vysílání, která platí pro řidiče poskytující dopravní služby v zahraničí, přes vyplácení denních dávek na základě ujetých kilometrů místo hodinové mzdy až po nekorektní srážky z odměny. TransFair připravil pro řidiče na mezinárodních cestách **letáky v různých jazycích**, které informují o základních pracovních právech a o tom, jak je nejlépe vymáhat.

KOMPLEXNÍ INSPEKCE PRÁCE V SILNIČNÍ DOPRAVĚ

Bilaterální a mezinárodní semináře dopravních inspektorátů TransFair ukázaly, že kontrola podvodných platebních praktik v dopravě je obtížná: zapojují se do ní různé orgány (inspektorát práce, finanční policie, dopravní policie) z různých zemí. Aby mohly orgány posoudit případné porušení předpisů, musí znát zahraniční systémy odměňování. V opačném případě by příslušné orgány měly mít osvědčené postupy výměny informací se svými kolegy v zahraničí. Obojí často chybí. Kontrolní orgány navíc musí správně vyhodnotit, zda se na řidiče vztahuje směrnice o vysílání pracovníků, což by znamenalo, že (takovém případě) by se uplatnily klíčové aspekty pracovního práva hostitelské země. Inspektoři se často nespécializují na složitá pravidla silniční dopravy nebo nejsou kompetentní pro konkrétní typy kontrol a potřebovali by přeshraniční nebo meziinstitucionální podporu. Pro rok 2022 navrhl **Evropský orgán pro pracovní záležitosti (European Labour Authority)** rámec pro opatření v silniční dopravě se zaměřením na sdílení informací a spolupráci.

ODBORY OSLOVUJÍ ŘIDIČE

Nejen inspektoráty práce mají problém s prosazováním pracovních norem řidičů. Stejně tak musí odbory brát ohled na zranitelnou a často komplikovanou pracovní situaci řidičů. TransFair vytvořil **vícejazyčný školicí metodiku** pro odborové organizace působící v odvětví silniční dopravy, který se zaměřuje na čtyři klíčové otázky:

1. Jak posílit nadnárodní spolupráci odborů?
2. Jak připravit informace pro řidiče kamionů, aby mohli prosazovat svá práva jako zaměstnanci?
3. Jak budovat důvěru u pracovníků, aby se jim dostalo potřebné podpory ze strany odborů?
4. Jak umožnit přeshraniční právní zastupování řidičů, kteří mají bydliště v zahraničí?

ZAPIŠTE SI DATUM KONFERENCE TRANSF AIR: 31. BŘEZNA AŽ 1. DUBNA 2022 V GDAŇSKU.

Srděčně zveme zájemce na závěrečnou **konferenci projektu TransFair**. Na konferenci se sejdou všichni partneři a účastníci projektu, včetně zástupců institucí sociálních partnerů, inspektorátů práce a výzkumných pracovníků, aby diskutovali o výsledcích projektu a závěrech pro budoucí politiky na ochranu pracovních norem v přeshraniční evropské silniční dopravě. V dialogu s klíčovými zúčastněnými stranami na národní, unijní a mezinárodní úrovni poskytne závěrečná konference prostor pro sdílení, šíření a kritické hodnocení závěrů projektu TransFair. Průběžně vás budeme informovat!

KONSORCIUM

Konsorciium TransFair se skládá z výzkumných ústavů FORBA (AT, koordinátor) a KU Leuven/HIVA (BE), neziskové organizace MKC (CZ), odborových svazů ÖGB-vida (AT), BTB-ABVV (BE), NSZZ „Solidarność“ (PL), NSDS a ZSSS (SI), OSD (CZ), catus (SRB), ETF, instituce na podporu zaměstnanců AK Wien (AT) a Faire Mobilität (GER), jakož i národní inspektoráty práce (BE, SI).

Cesta k transparentnímu a spravedlivému odměňování a pracovním podmínkám v odvětví dopravy | GA Nr. VS 2019/0401| TransFair získává finanční prostředky od EK v rámci programu EU EaSI. Vyjádřené názory odrážejí pouze názor autorů. EK neodpovídá za případné využití informací v nich obsažených
<https://transfair-project.eu/>